Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje rámec na preverovanie priamych zahraničných investícií do Európskej únie

[COM(2017) 487 final – 2017/0224 (COD)]

(2018/C 262/16)

Spravodajca: **Christian BÄUMLER**

Pomocný spravodajca: **Gintaras MORKIS**

Konzultácia	Rada, 15.11.2017
Právny základ	článok 207 ZFEÚ
Príslušná sekcia	sekcia pre vonkajšie vzťahy
Prijaté v sekcii	28.3.2018
Prijaté v pléne	19.4.2018
Plenárne zasadnutie č.	534
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	203/1/3

1. **Závery a odporúčania**

1.1. Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) zdôrazňuje, že priame zahraničné investície sú hlavným zdrojom rastu, zamestnanosti a inovácie. Priame zahraničné investície boli vždy kľúčovým faktorom pre pozitívny hospodársky a sociálny rozvoj v EÚ. EHSV sa zasadzuje za otvorené inovačné prostredie a víta priame zahraničné investície.

1.2. EHSV konštatuje, že zahraničné investície môžu byť nielen užitočné, ale môžu so sebou prinášať aj riziká a ohrozovať národnú bezpečnosť a verejný poriadok v jednom alebo viacerých členských štátoch.

1.3. EHSV žiada, aby otvorenosť Únie priamym zahraničným investíciám bola sprevádzaná ráznymi a účinnými politickými opatreniami.

1.4. EHSV víta návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje rámec na preverovanie priamych zahraničných investícií do Európskej únie, ktorý predložila Komisia, poukazuje však na to, že rozsah tohto problému nie je v plnej miere známy, keďže Komisia na začiatku legislatívneho postupu neanalyzovala investičné toky a ich vplyvy.

1.5. Preverovanie investícií do podnikov a objektov, ktoré majú strategický význam pre národnú bezpečnosť a verejný poriadok EÚ, je neucelené a nekoordinované: niektoré krajiny majú proces preverovania, kým iné nie, takže sa tam investície vôbec nepreverujú. Je preto potrebný systém na úrovni EÚ, ktorý by odstránil tento nedostatok, eliminoval rozdiely medzi členskými štátmi a zaručil ochranu národných a európskych záujmov.

1.6. Malo by sa zabezpečiť, aby členské štáty, ktoré majú postupy na preverovanie priamych zahraničných investícií, ako aj štáty, v ktorých tieto postupy neexistujú, mohli v rovnakej miere sprostredkúvať a získavať, a to aj formou výročných správ, ktoré sa predkladajú Európskej komisii, spoľahlivé informácie v prípade, keď členské štáty alebo Komisia zistia, že plánovaná alebo už zrealizovaná priama zahraničná investícia v niektorom členskom štáte môže ohroziť bezpečnosť alebo verejný poriadok.

1.7. EHSV víta to, že sa v návrhu nariadenia stanovujú základné procedurálne požiadavky na mechanizmy preverovania, ako sú transparentnosť, nediskriminácia medzi jednotlivými tretími krajinami a súdne preskúmanie, čím sa zvyšuje investičná a právna istota.

1.8. EHSV poukazuje na to, že Európska únia má výlučnú právomoc v oblasti priamych zahraničných investícií. Ak v členských štátoch existujú národné systémy preverovania, musí byť pre tieto systémy vytvorený právny základ, aby sa zabránilo právnej neistote.

1.9. EHSV považuje za povážlivé, že si Európska komisia právo preverovať investície vyhradzuje len pre investičné činnosti, ktoré by mohli mať vplyv na projekty alebo programy v záujme Únie. Pokiaľ majú priame zahraničné investície cezhraničný vplyv na celú EÚ alebo časti EÚ, musí EÚ využiť svoju právomoc v oblasti preverovania investícií.

1.10. Význam pojmov „bezpečnosť“ a „verejný poriadok“ nie je v návrhu Komisie dostatočne objasnený, EHSV poukazuje na skutočnosť, že v hospodárskych odvetviach, ktoré môžu byť zapojené do preverovania, vládne neistota, pokiaľ ide o to, či sú do tohto pojmu zahrnuté aj strategické sektory a kľúčové podporné technológie. EHSV žiada Európsku komisiu, aby podnikla ďalšie kroky na objasnenie tohto problému.

1.11. EHSV sa zasadzuje za povinné zriadenie kontaktných miest v členských štátoch a vyslovuje sa za vytvorenie koordinačnej skupiny pre preverovanie investícií v EÚ. Nie je však celkom jasná úloha týchto dvoch grémií, úroveň zastúpenia, ani vzájomný vzťah oboch grémií. Komisia by sa v tomto ohľade mala postarať o objasnenie.

1.12. EHSV odporúča vhodným spôsobom zapojiť sociálnych partnerov a občiansku spoločnosť.

1.13. EHSV navrhuje, aby sa preverovanie investícií rozšírilo na citlivé oblasti infraštruktúry a zariadení, ktoré zabezpečujú sociálne funkcie. Patria sem dodávky energie a vody, doprava, digitálna infraštruktúra, finančné služby, finančný trh a oblasť zdravotníctva.

1.14. EHSV podporuje rozšírenie preverovania investícií aj na kľúčové podporné technológie, pokiaľ investorov kontroluje vláda tretej krajiny alebo existuje takéto podozrenie. EHSV navrhuje, aby sa v nariadení ustanovil osobitný postup preverovania priamych zahraničných investícií pochádzajúcich od štátnych investorov, alebo investorov, ktorí majú úzke prepojenie s vládou tretej krajiny.

1.15. EHSV je presvedčený, že proces preverovania bude účinnejší, ak sa bude uplatňovať na plánované, a nie na už vykonané priame zahraničné investície, a žiada Komisiu, aby túto pripomienku v návrhu nariadenia zohľadnila. Výbor predovšetkým odporúča vykonávať monitorovanie po uskutočnení investícií.

1.16. EHSV v záujme investičnej istoty odporúča, aby sa stanovila lehota tak pre rozhodnutie, či sa použije systém preverovania investícií, ako aj lehota pre preverenie ako celok.

1.17. EHSV poukazuje na to, že sa musí zaručiť dôvernosť podnikových údajov v procese preverovania, aby sa neodradili prípadní investori.

1.18. EHSV odporúča pri preverovaní investícií spolupracovať s USA a inými obchodnými partnermi, a prispôsobiť pravidlá o preverovaní priamych zahraničných investícií medzinárodným normám. Ako vzor by pri tom mohol poslúžiť výbor pre zahraničné investície (CFIUS) v USA.

1.19. Hoci táto otázka nie je predmetom návrhu nariadenia, EHSV žiada Komisiu, aby uplatňovala zásadu reciprocity v rámci všetkých rokovaní EÚ s tretími krajinami týkajúcich sa priamych zahraničných investícií, keďže čoraz viac investorov mimo EÚ kupuje podniky a subjekty v EÚ, zatiaľ čo investori z EÚ často čelia prekážkam v investovaní v iných krajinách. Výbor vyzýva najmä na urýchlenie rokovaní o investičnej dohode s Čínou.

2. **Všeobecné pripomienky**

2.1. EHSV v zásade schvaľuje kľúčové postoje obsiahnuté v návrhu nariadenia na vytvorenie postupu na preverovanie priamych zahraničných investícií do Európskej únie, ktorý predložila Európska komisia a v ktorom sa uvádza, že Európska únia je otvorená zahraničným investíciám a že priame zahraničné investície prispievajú k rastu v Únii tým, že zlepšujú konkurencieschopnosť, vytvárajú pracovné miesta, prinášajú kapitál, technológie, inovácie a odborné poznatky a otvárajú nové trhy pre vývoz z Únie.

2.2. Obavy však vyvoláva skutočnosť, že zahraniční investori, predovšetkým štátne podniky, zo strategických dôvodov kúpia európske podniky, ktoré disponujú kľúčovými podpornými technológiami, a budú sa usilovať prevziať infraštruktúru, dôležité technológie budúcnosti, ako aj ostatné aktíva, ktoré sú dôležité pre zaručenie bezpečnosti členských štátov a celej EÚ.

2.3. Za uplynulých desať rokov v EÚ citeľne vzrástol objem investícií z tretích krajín. Oznámenie Európskej komisie Vítame priame zahraničné investície, no chránime si základné záujmy obsahuje štatistické údaje, z ktorých vyplýva, že väčšina investícií pochádza z USA, Kanady, Švajčiarska, a ďalej potom z Brazílie, Číny a Ruska. Počas finančnej krízy v roku 2008 sa objem čínskych investícií v členských štátoch EÚ zvýšil desaťnásobne, a to z 2 miliárd EUR v roku 2009 na takmer 20 miliárd EUR v roku 2015. Len v roku 2016 dosiahli čínske priame investície v EÚ 35 miliárd EUR. V porovnaní s rokom 2015 ide o zvýšenie o 77 %, v porovnaní s rokom 2010 dokonca o 1 500 %. Investície podnikov z EÚ v Číne naopak v roku 2016 poklesli o 25 %.

2.4. Vo februári 2017 tri členské štáty – Francúzsko, Nemecko a Taliansko – vyzvali Európsku komisiu, aby prepracovala právne predpisy týkajúce sa priamych zahraničných investícií v Európskej únii. Dôvodom boli obavy z presunu technologických poznatkov do zahraničia, keďže investori z krajín mimo EÚ v čoraz väčšej miere kupujú technológie EÚ potrebné pre strategické ciele krajiny, zatiaľ čo investori z EÚ sa v iných krajinách často stretávajú s prekážkami, ktoré im bránia investovať. Tieto tri členské štáty poukázali na to, že by sa mala zachovať zásada reciprocity tam, kde je investorom z EÚ umožnený len obmedzený prístup k trhom mimo EÚ. Tieto tri členské štáty vyzvali Európsku komisiu, aby vytvorila európsky nástroj s cieľom predísť škodám, ktorý by mohli spôsobiť jednostranné strategické priame investície zahraničných kupujúcich v oblastiach, ktoré sú citlivé z bezpečnostného alebo priemyselno-politického hľadiska, a zaručila reciprocitu. Štátne nástroje, ktoré sú v súčasnosti dostupné na úrovni jednotlivých štátov, nie sú dostatočné na to, aby takúto ochranu zabezpečili.

2.5. Európsky parlament vo svojom uznesení z 5. júla 2017 vyzval Komisiu a členské štáty, aby preverovali priame zahraničné investície tretích krajín do strategických priemyselných odvetví, infraštruktúry a kľúčových technológií EÚ.

2.6. Európska komisia predložila návrh nariadenia, ktorým sa navrhuje právny rámec pre preverovanie zahraničných investícií z tretích krajín.

2.7. Európska komisia sa rozhodla obmedziť tento návrh na oblasť bezpečnosti a verejného poriadku, aby sa podarilo dosiahnuť minimálnu dohodu medzi členskými štátmi. Podľa vysvetlenia Komisie do týchto oblastí patria napr. elektronická komunikácia, kybernetická bezpečnosť, ochrana kritickej infraštruktúry a priemyselná konkurencieschopnosť produktov kybernetickej bezpečnosti a služieb v oblasti kybernetickej bezpečnosti.

2.8. Už samotný význam pojmov „bezpečnosť“ a „verejný poriadok“ nie je v danom kontexte dostatočne jasný na to, aby sa zabránilo problémom a rozdielnemu výkladu. EHSV poukazuje na skutočnosť, že v hospodárskych odvetviach, ktoré môžu byť zapojené do preverovania, vládne neistota, pokiaľ ide o to, či sú do tohto pojmu zahrnuté aj strategické sektory a kľúčové podporné technológie. EHSV žiada Európsku komisiu, aby podnikla ďalšie kroky na objasnenie tohto problému.

2.9. EHSV berie na vedomie, že Európska komisia bezvýhradne uznáva, že členské štáty musia mať aj naďalej potrebnú flexibilitu pri preverovaní priamych zahraničných investícií (pozri COM(2017) 494). To by znamenalo, že len členské štáty môžu prijímať rozhodnutia o priamych zahraničných investíciách z tretích krajín.

2.10. EHSV vždy zastával názor, že obchodná a investičná politika Únie musí byť v súlade a zlučiteľná s hospodárskou politikou a ďalšími oblasťami politiky EÚ, a to vrátane oblastí ako ochrana životného prostredia, dôstojná práca, bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci. Efektívna investičná stratégia EÚ zohráva významnú úlohu pri zachovaní konkurencieschopnosti EÚ v časoch rýchlych hospodárskych zmien a výrazných posunov v relatívnej hospodárskej sile vo svete.

2.11. EHSV poukazuje na to, že EÚ je jedným z najotvorenejších hospodárstiev, pokiaľ ide o priame zahraničné investície. Prílev týchto investícií do EÚ sa sústavne zväčšuje. Čoraz viac sa koncentrujú do strategicky zvolených sektorov a na podniky, ktoré sú nadpriemerne veľké, a v čoraz väčšej miere pochádzajú od štátom vlastnených podnikov alebo investorov so silnými väzbami na vlády.

2.12. Zoči-voči tejto skutočnosti sa podľa odhadu Komisie od roku 2016 celosvetovo zintenzívňujú obmedzenia priamych zahraničných investícií. Investorom z EÚ často nie sú v tretích krajinách priznávané rovnaké práva, aké majú investori v EÚ. EHSV vyjadril už v roku 2011 poľutovanie nad tým, že sa Komisia pri vypracúvaní oznámenia Na ceste ku komplexnej európskej medzinárodnej investičnej politike nevyjadrila k otázke prevzatia strategicky dôležitých podnikov, a nabádal zamyslieť sa nad reciprocitou.

2.13. EHSV zdôrazňuje, že tri uvedené členské štáty, ktoré začali iniciatívu na vytvorenie európskeho nástroja na preverovanie investícií, poukázali na to, že zásada reciprocity by mala byť zachovaná, ak majú investori z EÚ len obmedzený prístup k trhom mimo EÚ. V návrhu nariadenia sa otázka reciprocity nespomína. Pokiaľ však ide o priame zahraničné investície, zásada reciprocity by sa mala uplatňovať vo všetkých rokovaniach s tretími krajinami o priamych zahraničných investíciách.

2.14. Strategickým ťažiskom zahraničných investícií v EÚ je okrem toho získavanie európskych podnikov, ktoré vyvíjajú kľúčové podporné technológie alebo udržiavajú infraštruktúry, ktoré sú nevyhnutné na vykonávanie základných úloh spoločnosti a hospodárstva. Kombinácia takéhoto vývoja vyvolala oprávnené obavy európskych občanov, spoločností a členských štátov. Tieto obavy si vyžadujú prijať primerané opatrenia tak, ako bolo oznámené v diskusnom dokumente Komisie ku globalizácii uverejnenom 10. mája 2017 a v **Prejave o stave Únie** 13. septembra 2017.

2.15. EHSV žiada, aby otvorenosť Únie priamym zahraničným investíciám bola sprevádzaná ráznymi a účinnými politickými opatreniami.

2.16. EHSV zdôrazňuje, že časť členských štátov už dávno zistila, že zahraničné investície môžu byť nielen užitočné, ale môžu so sebou prinášať aj riziká a ohrozovať národnú bezpečnosť a verejný poriadok. To platí najmä vtedy, ak sa tieto investície zameriavajú na podniky a objekty strategického významu. Preto boli v niektorých členských štátoch vytvorené národné systémy preverovania pre zahraničné investície.

2.17. EHSV poukazuje na to, že preverovanie investícií do podnikov a objektov, ktoré majú strategický význam pre národnú bezpečnosť alebo bezpečnosť EÚ, je neucelené a nekoordinované: Niektoré krajiny majú proces preverovania, kým iné nie, takže sa tam investície vôbec nepreverujú. Je zrejmé, že za týchto okolností sa nedá dosiahnuť ochrana či už členských štátov, alebo EÚ ako celku, pred investíciami, ktoré sú zamerané na prevzatie dôležitých podnikov alebo objektov, ak tretia krajina s politickými a hospodárskymi zámermi cielene postupuje pri plánovaní svojich možností manipulácie. Systém, ktorý sa má zaviesť na úrovni EÚ, preto musí eliminovať rozdiely medzi členskými štátmi a zaručiť ochranu národných a európskych záujmov.

2.18. Preverovanie investícií, ktoré navrhuje Európska komisia, je podľa EHSV prvým krokom správnym smerom, nespĺňa však všetky tieto požiadavky. Návrh dokonca ani nezaväzuje členské štáty, aby vytvorili vlastný systém preverovania investícií.

2.19. EHSV uznáva, že Komisia sa týmto nariadením snaží zaručiť právnu istotu pre tie členské štáty, ktoré majú národné systémy preverovania investícií.

2.20. EHSV víta to, že sa v návrhu nariadenia stanovujú základné procedurálne požiadavky na mechanizmy preverovania, ako sú transparentnosť, nediskriminácia medzi jednotlivými tretími krajinami a súdne preskúmanie, čím sa zvyšuje investičná istota.

2.21. Hoci sa nariadenie zameriava na väčšie zhromažďovanie informácií o priamych zahraničných investíciách v EÚ a monitorovanie využívania mechanizmu výberu v členských štátoch, bude v praxi zložité zabezpečiť harmonizované uplatňovanie na úrovni EÚ. Malo by sa zabezpečiť, aby tak členské štáty, ktoré majú postupy na preverovanie priamych zahraničných investícií, ako aj štáty, v ktorých tieto postupy neexistujú, v rovnakej miere sprostredkúvali a získavali, a to aj formou výročných správ, ktoré sa majú predkladať Európskej komisii, spoľahlivé informácie v prípade, keď členské štáty alebo Komisia zistia, že plánovaná alebo už zrealizovaná priama zahraničná investícia v niektorom členskom štáte môže ovplyvniť bezpečnosť alebo verejný poriadok.

2.22. EHSV podporuje návrh Komisie zaviazať členské štáty, aby zriadili kontaktné miesta a vytvorili koordinačnú skupinu zloženú zo zástupcov členských štátov. Nie je však celkom jasná úloha týchto dvoch grémií, úroveň zastúpenia, ani vzájomný vzťah oboch grémií. Výbor odporúča vhodným spôsobom zapojiť sociálnych partnerov a občiansku spoločnosť.

2.23. EHSV považuje za povážlivé, že Európska komisia obmedzuje právo preverovať investície len pre tie investičné činnosti, ktoré by mohli mať vplyv na projekty alebo programy v záujme Únie. Ak leží zodpovednosť za kontrolu priamych zahraničných investícií z veľkej časti v rukách členských štátov, je tu riziko, že zahraničný investor, ktorého cieľom je prevzatie dôležitých podnikov a objektov, si za vstupný bod pre investície zvolí krajinu, ktorá má najslabšiu ochranu voči takýmto investíciám, a potom bude mať prostredníctvom vnútorného trhu prístup ku krajinám so silnejšou ochranou investícií.

2.24. EHSV poukazuje na to, že Európska únia má výlučnú právomoc v oblasti priamych zahraničných investícií, ktorá spadá do rámca výlučnej právomoci v oblasti spoločnej zahraničnej politiky, stanoveného v Lisabonskej zmluve. Podľa článku 207 ZFEÚ tvoria priame zahraničné investície súčasť spoločnej obchodnej politiky EÚ. Podľa článku 206 ZFEÚ Únia prispieva k „postupnému zrušovaniu obmedzení medzinárodného obchodu a k priamym zahraničným investíciám, ako aj k znižovaniu colných a iných prekážok“.

2.25. EHSV zastáva názor, že EÚ by mala využiť svoje právomoci v oblasti priamych zahraničných investícií, pokiaľ majú investície cezhraničný vplyv na celú EÚ alebo jej časti. Preverovanie investícií, ako aj rozhodovanie o tom, či sú tieto investície prípustné, musí byť v rukách Komisie. Členské štáty musia mať k dispozícii záväzné právo byť vypočuté a prostredníctvom koordinačných skupín, ktoré sa majú vytvoriť, byť zapojené do rozhodovacích procesov, ktoré sa týkajú priamych zahraničných investícií.

2.26. EHSV poukazuje na to, že EÚ v smernici o kritickej infraštruktúre (smernica ECI) a smernici o kybernetickej bezpečnosti (smernica NIS) definovala citlivé oblasti súvisiace s najdôležitejšími bezpečnostnými záujmami. Medzi „kritickú“ infraštruktúru v zmysle smernice ECI patria zariadenia a systémy, od ktorých závisí udržanie základných sociálnych funkcií, zdravia, bezpečnosti a hospodársky a sociálny blahobyt. Smernica NIS sa týka poskytovateľov služieb, ktorí vytvárajú predpoklady pre „kritické“ sociálne a hospodárske činnosti. Patrí sem energetika, doprava, finančné služby a finančný trh, ako aj zdravotná infraštruktúra a zásobovanie vodou.

2.27. EHSV už v roku 2011 ([1]) zdôrazňoval, že obchodní partneri ako Kanada a USA disponujú mechanizmami na preverovanie priamych zahraničných investícií a že investície by mali byť súčasťou širšie ponímanej vonkajšej politiky EÚ.

2.28. EHSV poukazuje na to, že v USA existuje rozsiahly, veľmi pružne použiteľný súbor nástrojov na preverovanie investícií. Zahraničné investície v USA sa preverujú na federálnej úrovni v rámci medzirezortného výboru s označením CFIUS. Tento výbor môže transakciu, ktorú neschválil, pozastaviť, zakázať, alebo stanoviť dodatočné podmienky. Jeho hlavnou úlohou je odhaliť riziko pre národnú bezpečnosť v dôsledku fúzií a akvizícií, ktoré by mohli viesť k tomu, že sa americký podnik dostane pod zahraničnú kontrolu. Národné bezpečnostné riziko je definované ako ovplyvnenie

([1]) Stanovisko EHSV k medzinárodnej investičnej politike, spravodajca: pán PEEL, Ú. v. EÚ C 318, 29.10.2011, s. 150.

bezpečnosti USA v dôsledku prevzatia kritickej technológie alebo jednotlivých častí infraštruktúry. Kontroly stanovuje výbor vo svojich vlastných predpisoch, takže CFIUS má možnosť upraviť túto definíciu podľa potreby. Takáto forma preverovania investícií by mohla byť zaujímavá aj pre EÚ.

2.29. Čína uplatňuje sektorové obmedzenia zahraničných investícií. Čínska národná komisia pre rozvoj a reformy (NDCR) a ministerstvo obchodu (MOFCOM) uviedli do platnosti verziu 2017 katalógu pre usmerňovanie zahraničného investičného priemyslu. Obsahuje národný negatívny zoznam, v ktorom sú uvedené odvetvia, v ktorých sú zahraničné investície obmedzené alebo zakázané. „Obmedzené" znamená, že ich vopred musí schváliť MOFCOM. Vytvorenie tohto zoznamu predstavuje pre vládu možnosť presadiť svoje obmedzenia a podmienky. Na tomto negatívnom zozname sú tak politicky citlivé oblasti, ako je tlač, ako aj celý automobilový priemysel, pre ktorý existuje osobitné pravidlo pre spoločné podniky. Pre odvetvia bez obmedzení vláda vyžaduje len registráciu zahraničných investičných projektov.

2.30. EHSV poukazuje na to, že Čína vo svojom strategickom prístupe „Made in China 2025" uvádza kľúčové odvetvia: informačné technológie novej generácie, špičková číslicová riadiaca technika a robotika, zariadenia pre letectvo a kozmický priemysel, zariadenia pre námorné inžinierstvo a výstavba technicky vyspelých námorných lodí, technicky vyspelé zariadenia pre železničnú dopravu, energeticky úsporné vozidlá a vozidlá využívajúce nové zdroje energie, elektrické zariadenia, stroje a zariadenia pre poľnohospodárstvo, nové materiály, biomedicína a špičkové zdravotnícke pomôcky. V týchto odvetviach treba vo zvýšenej miere očakávať prevzatia európskych spoločností.

2.31. EHSV konštatuje, že výhrady, pokiaľ ide o priame zahraničné investície, sa netýkajú len Číny. Investície Ruska, najmä v sektore energetiky, vzbudzujú v príslušných krajinách obavy týkajúce sa možnej závislosti v tomto strategicky dôležitom sektore.

2.32. EHSV považuje rozsah pôsobnosti navrhovaného mechanizmu na preverovanie za príliš obmedzený a navrhuje, aby sa investičné kontroly rozšírili na strategické oblasti, a najmä na kľúčové podporné technológie. Pri vymedzovaní týchto strategických oblastí by sa mala zohľadniť stratégia „Made in China 2025".

2.33. EHSV sa domnieva, že takýto nástroj na preverovanie, ktorý bude zahŕňať aj strategicky významné kľúčové podporné technológie, je zlučiteľný s pravidlami WTO. EÚ uplatňuje Dohodu o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach (Agreement on Subsidies and Countervailing Measures – ASCM). Zamietnutie priamych zahraničných investícií je v rámci nej možné vtedy, ak sú ohrozené kľúčové bezpečnostné záujmy. Kľúčové bezpečnostné záujmy sú podľa názoru EHSV ohrozené vtedy, keď ide o zachovanie hodnôt spoločnosti. Ďalšie obmedzenie priamych zahraničných investícií je možné v tom prípade, keď je investor kontrolovaný vládou alebo má na ňu blízke väzby.

2.34. EHSV súhlasí s názorom Komisie, že pri postupoch preverovania treba zohľadniť, či zahraničného kvestora kontroluje vláda tretej krajiny, a to aj prostredníctvom značných finančných zdrojov. EHSV navrhuje, aby sa v nariadení ustanovil osobitný postup preverovania priamych zahraničných investícií pochádzajúcich od štátnych investorov, alebo investorov, ktorí majú úzke prepojenie s vládou tretej krajiny.

2.35. EHSV je presvedčený, že proces preverovania bude účinnejší, ak sa bude uplatňovať na plánované a nie na už vykonané priame zahraničné investície, a žiada Komisiu, aby túto pripomienku v návrhu nariadenia zohľadnila. Výbor predovšetkým odporúča vykonávať monitorovanie po uskutočnení na investícií.

2.36. EHSV víta nariadenie, ktoré navrhla Komisia, je však zjavné, že celý rozsah problému nie je známy. Komisia na začiatku legislatívneho postupu neanalyzovala investičné toky a ich vplyvy, ale analýzu investičných tokov spustila až neskôr.

3. **Konkrétne pripomienky**

3.1. EHSV odporúča spolupracovať s USA a inými obchodnými partnermi. Medzinárodné zbližovanie pravidiel pre preverovanie priamych zahraničných investícií by obmedzilo konflikty a prinieslo investičnú istotu. Aspoň s krajinami ako Čína by sme sa mali usilovať o dialóg o ich investičnej politike doma aj v zahraničí. Cieľom by mala byť investičná a obchodná dohoda založená na normách EÚ a zásade reciprocity. Výbor vyzýva najmä na urýchlenie rokovaní o investičnej dohode s Čínou.

3.2. Trvanie preverovania by mohlo byť zásadnou prekážkou pre potenciálnych investorov a negatívne ovplyvniť celkovú konkurencieschopnosť krajiny. Na zmiernenie týchto negatívnych vplyvov by trvanie preverovania investícií do EÚ nemalo byť dlhšie, než je dĺžka stanovená národnými postupmi.

3.3. V záujme toho, aby sa predišlo dodatočnej administratívnej záťaži, je potrebné preskúmať, či je potrebné stanoviť minimálnu hranicu investícií, po ktorej prekročení bude potrebné preverenie. Pritom je potrebné zohľadniť, že aj zakladanie podnikov zaoberajúcich sa kľúčovými podpornými technológiami môže mať veľký význam.

3.4. Hoci sa nariadenie zameriava na to, aby sa zhromažďovalo viac informácií o priamych zahraničných investíciách v EÚ a monitorovalo využívanie mechanizmu preverovania v členských štátoch, bude v praxi zložité zabezpečiť harmonizované uplatňovanie na úrovni EÚ. Dôvodom je skutočnosť, že medzi členskými štátmi, v ktorých existuje mechanizmus preverovania, a tými, v ktorých to tak nie je, existujú rozdiely. Systém by nemal vytvárať rôzne práva a povinnosti, pokiaľ ide o spoluprácu medzi krajinami a Európskou komisiou v oblasti výmeny informácií v prípadoch, keď určité plánované alebo už zrealizované zahraničné investície môžu ovplyvniť bezpečnosť alebo verejný poriadok.

3.5. Nariadenie členské štáty, ktoré dostanú pripomienky od iných členských štátov, nezaväzuje, aby ich primerane zohľadnili. To isté platí aj pre stanovisko Komisie týkajúce sa niektorého z členských štátov, ktorý nemusí stanovisku vyhovieť. Tieto prípady si vyžadujú podrobné vysvetlenie. Nie je jasné, aké dôsledky (ak vôbec nejaké) je možné očakávať, ak Komisia vysvetlenie členského štátu nepovažuje za primerané.

3.6. Pri ďalšom rozvoji nástroja na preverovanie investícií by sa prinajmenšom mali zohľadniť aj iné faktory, ktoré môžu ovplyvniť bezpečnosť a verejný poriadok: postupy, ktoré narúšajú spravodlivý obchod, zníženie hospodárskej súťaže, nedostatočná transparentnosť investícií. Investičná a obchodná politika musia byť súčasťou priemyselnej politiky EÚ.

V Bruseli 19. apríla 2018

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Luca JAHIER